

Warszawa, 21-12-2022 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

III.7047.26.2022.DS

Pani
Marlena Małąg
Minister Rodziny
i Polityki Społecznej

Szanowna Pani Minister,

artykuł 27 Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami stanowi o prawie do pracy osób z niepełnosprawnościami na zasadzie równości z innymi osobami. Jednocześnie wskazuje na kluczową rolę państwa i podejmowanie przez nie stosownych działań do realizacji przez osoby z niepełnosprawnościami tego prawa.

Do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich zwracają się osoby z niepełnosprawnościami, w tym także legitymujące się dokumentami potwierdzającymi wysokie kwalifikacje oraz znajomość języków obcych, skarżąc się na brak możliwości znalezienia odpowiedniego zatrudnienia. Osobom tym, z uwagi na posiadane orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, oferowane są stanowiska pracy głównie w ochronie lub firmach sprzątających.

W skargach podnoszone jest także niewystarczające zaangażowanie służb zatrudnienia w podejmowanie działań zmierzających do znalezienia miejsc pracy i stanowisk odpowiadających umiejętnościom i aspiracjom tej grupy osób.

Zarzuty te potwierdza raport Najwyższej Izby Kontroli „Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych przez powiatowe urzędy pracy”¹ wskazując, iż prowadzona przez powiatowe urzędy pracy aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami nie była skuteczna i nie umożliwiła wejścia na rynek pracy bądź też powrót na ten rynek.

Zdaniem NIK, na niską skuteczność powiatowych urzędów pracy w zakresie aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami wpływ miał brak spójnej polityki rynku pracy, a w szczególności brak bieżącego analizowania potrzeb osób pozostających bez pracy oraz rzadko podejmowane aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Istotną barierą w znalezieniu satysfakcjonującej pracy, co także zostało wskazane w raporcie, są stereotypy i uprzedzenia pracodawców, dotyczące osób z niepełnosprawnościami jako pracowników.

Wydaje się, że jednym z rozwiązań, które mogłyby wpłynąć na zwiększenie zatrudnienia osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności jest wsparcie w formie zatrudnienia wspomaganego.

Z raportu Polskiej Federacji Zatrudnienia Wspomaganego z badania sytuacji w zakresie zasięgu i dostępności usługi zatrudnienia wspomaganego na terenie kraju² wynika, iż w ciągu dwóch ostatnich dekad 13,5 tysiąca osób z niepełnosprawnościami skorzystało z tej usługi, w tym osoby mające największe trudności w wejściu i utrzymaniu się na rynku pracy, tj. osoby z zaburzeniami psychicznymi, niepełnosprawnością intelektualną, autyzmem oraz niepełnosprawnością sprzężoną, legitymujące się umiarkowanym bądź znacznym stopniem niepełnosprawności.

Niewątpliwą barierą w rozwoju tego rodzaju usług w Polsce jest realizowanie jej wyłącznie przez organizacje pozarządowe posiadające status stowarzyszenia rejestrowego, fundacji bądź też związku stowarzyszeń oraz brak stałego źródła finansowania podejmowanych przez nie działań, co przekłada się na ograniczenie liczby osób mogących korzystać ze wsparcia trenera pracy.

Wyniki raportu zostały zaprezentowane w dniu 20 września 2022 r. podczas seminarium eksperckiego „Przeszłość-Teraźniejszość-Przyszłość”. O skuteczności tej

¹ P/21/043/LLU

² http://pfzw.pl/wp-content/uploads/2022/10/raport_ostateczny.pdf

formy wsparcia w aktywizacji osób z niepełnosprawnościami pozytywnie wypowiedali się nie tylko zaproszeni eksperci, w tym Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych Pan Paweł Wdówik, ale także beneficjenci tej usługi, dzięki której zdobyli i utrzymują zatrudnienie, co stanowi ważny element niezależnego życia.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627 ze zm.) zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o przekazanie stanowiska w przedstawionych kwestiach.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

Do wiadomości

Pan Paweł Wdówik

Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej e- PUAP